

KETEBE

GÜNLÜK

1. BASKI

Ekim 2026, İstanbul

Ketebe Yayınları: 1800

ISBN: 978-625-8904-54-3

Yayın Yönetmeni:
Furkan Çalışkan

Yayıma Hazırlayan:
Rabia Şenol

Düzelti:
Afife Vera

Kapak:
Harun Tan

Mizanpaj:
Nilgün Sönmez

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 49619
Maltepe Mahallesi Fetih Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212 612 29 30
e-posta: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Sertifika No: 45030
Sena Ofset Ambalaj Matbaacılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yakuplu Mah. 194. Sk.
Blok No: 1 İç Kapı No: 465
Beylikdüzü/İstanbul

© Özgün adı *The Eyes of Gaza* olan bu kitabın Türkiye hakkı Seventh Agency-AnatoliaLit Telif Ajansı aracılığıyla Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Gazze'nin Gözleri
Direnişin Günlüğü

Plestia Alaqad

TÜRKÇESİ: ŞUHEDANUR HACIALİOĞLU

KETEBE

PLESTIA ALAQAD

Filistinli gazeteci ve yazar Plestia Alaqad, Gazze'deki yıkımın ortasında karanlığın içinden yükselen güçlü bir ses hâline geldi. Henüz yirmi bir yaşında olmasına rağmen, çevresini yalın ve dokunaklı bir dille aktardığı haberlerle geniş kitleleri etkiledi. Sosyal medyada paylaştığı cesur ve filtresiz anlatımlarıyla, kuşatma altındaki hayatın dehşet verici gerçekliğine dünyanın tanıklık etmesini sağladı. Yaşadıkları ise milyonlarca insanın yüreğinde derin yankı buldu.

Kasım 2023'te savaşın şiddetlenmesiyle birlikte Alaqad ve ailesi Gazze'yi terk etmek zorunda kaldı. O tarihten bu yana, Beyrut Amerikan Üniversitesi'nde medya çalışmaları alanında yüksek lisans yapmak üzere Şirin Ebu Akil Anma Bursu'na layık görüldü. Alaqad'ın adalet mücadelesi sınır tanımadı. Filistin'de devam eden insani felakete dikkat çekerek, özgürlük ve sorumluların hesap vermesi talebini dünyanın dört bir yanına duyurdu.

Plestia Alaqad'ın etkileyici gazeteciliği, ona birçok saygın ödül kazandırdı. 2024'te BBC'nin "100 Kadın" listesine seçildi. Ayrıca One Young World tarafından "Yılın Gazetecisi" ödülüne, Lyra McKee Cesaret Ödülü'ne ve İnsan Hakları Savunucusu Ödülü'ne layık görüldü.

ŞUHEDANUR HACIALİOĞLU

Kasım 1993'te İstanbul'da doğdu. İstanbul Şehir Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Dijital platformlarda başlayan editörlük kariyerine kitapların dünyasında devam ediyor. Çağdaş edebiyat ve Ortadoğu tarihi ilgi alanları arasında.

İçindekiler

Çevirenin Önsözü / 7

7 EKİM 2023

45 GÜN / 35

Gazze'deki Son Gece / 141

Gazze'deki Son Gün / 145

Gazze'yi Yalnız Bırakmak / 149

Geriye Kalanlar / 153

Ateşkes / 191

Ev Nedir? / 195

Son / 199

Çevirenin Önsözü

Her şey ~~7 Ekimde~~, 1948'de başladı ve aslında çok daha önce.

7 Ekim ise yetmiş yılı aşan bir gaspın, sürgünün ve direnişin en sarsıcı eşiklerinden biriydi sadece. Saldırılardan bu yana on binlerce çocuk, kadın, erkek, genç ve yaşlı acımasızca katledildi. Yüz binlercesi yaralandı. Gazze'de sığınılacak tek bir karış güvenli yer bırakılmadı. Hastaneler, okullar, çadırlar hedef alındı ve henüz sürecin en başında onlarca ailenin kütükleri nüfus kayıtlarından tamamen silindi.

Bütün bu karanlığın ve dünyanın sağır edici sessizliğinin ortasında Plestia, gerçeği görmek ve göstermek isteyen herkese bir çift göz oldu. Gazze'nin çığlığını, hüznünü ve onurunu kendi gözlerinden dünyaya aktardı. Bu şahitlik bize, haber bültenlerindeki soğuk istatistiklerin ya da alt alta dizilmiş rakamların ardında hayalleri, sevinçleri ve yarıda kalmış hikâyeleriyle yaşayan gerçek insanlar olduğunu hatırlatıyor.

Bu tanıklığı Türkçeye taşımak, yaşanan acılara sessiz kalmama ve gerçeği kayda geçirme gayretiydi.

Hakikatin unutulmaması, şahitliğin diri kalması umuduyla...

Sedo'ya, nane çayını içerek büyüdüğüm dedeme…

-Senin Nekbe hikâyelerini bir gün
kendim yaşayacağımı hiç düşünmezdim.-

Mor renkteki ilk günlüğümü vererek
beni yazmaya teşvik eden anneme.

Yazdıklarımı okumaktan, sesimi dinlemekten
hiç yorulmayan aileme, ki şimdi bu
sözler bir kitaba dönüştü.

Ve ruhumuzun ruhu Gazze'ye…

Ben neysem ve ne olacaksam…

Hepsi senin için, seninle, senin sayende.

Yalnızca Gazze'de,
Yıldızları değil, roketleri sayarak uyursun.
Eğer uyanırsan, kuş cıvıltılarına değil,
Bombaların gürültüsüne açarsın gözlerini.

Yalnızca Gazze'de,
Uykuya dalarsın
Uyanıp uyanamayacağını,
Uyanırsan nasıl uyanacağını bilmeden…

Gazze'de,
Evinde uyursun
Ancak bir enkazın altında uyanırsın

Gazze'de,
Bütün bir bedenle kaparsın gözlerini gece
Eksik bir uzuvla karşılarsın sabahı

Gazze'de,
Ailenle, sevdiklerinle yan yana yatarsın
Ve ertesi gün, yapayalnızsındır.

Yalnızca Gazze'de,
Savaşın uğultusu arka planda çınlarken doğum günleri kutlanır
Sonra biri, sıcak elleriyle ve bir bardak çayla seni çadırına buyur eder.

Yalnızca Gazze'de,
Acıya rağmen,

İnsanlar direnir.
Sadece hayatta kalanlar değil,
Gerçek savaşçılar da…

İlk günlüğümü yazmaya başladığımda yalnızca on iki yaşındaydım.

Annemin hediye ettiği, çizgili sayfaları olan koyu mor bir defterdi. 9 Eylül 2013'te, o ilk sayfayı kalemle doldururken hissettiğim heyecan hâlâ aklımda.

Kalemi kâğıda dokundurmanın, iyi bir dinleyici bulmaya benzediğine, yazmanın ise bir tür terapi olduğuna hep inandım. O zamanlar yazdığım şeyler çoğunlukla okulla ilgiliydi. Teneffüste bir arkadaşımın benimle oynamaması ya da çok çalışıp istediğim notu alamamam gibi önemsiz görünen meselelerdi bunlar. Günlüğüm, arkadaşlarımla ilgili gözlemlerle, öğretmenlerim hakkında düşüncelerle ve elbette platonik âşıklarla doluydu. (Merak edenler için: On iki yaşındaki Plestia, One Direction'a bayılırdı. Favorim Zayn Malik'ti. O kadar ki doğum gününü kutlamak ya da yeni şarkısı çıktığında onu tebrik etmek için Facebook sayfama fotoğraflarını koyardım. Biliyorum… biraz utanç verici.) Alt kat komşumuza âşık olduğumu ve günlüğümü onunla ilgili hayallerle doldurduğumu hatırlıyorum. O zamanlar bunun pek farkında olmasam da aslında kendimi daha iyi anlayabilmek ve beni mutlu eden anları yeniden hatırlayabilmek için yazıyordum. Şimdi o günlükleri okumayı, o saf ve gösterişsiz masumiyetin içinde kaybolmayı ne çok isterdim.

İlk günlüğüm, benim için zor geçen bir yıla denk gelmişti. Anaokulundan beri Gazze'deki Uluslararası Amerikan Okulu'nda (AISG) okuyordum. Bu yüzden sınıf arkadaşlarım hep aynıydı, öğretmenler de tanıdıktı. Her şey yolunda gidiyordu… ta ki altıncı sınıfa gelene kadar. O yıl, ancak "bir arkadaşlık krizi" diye tarif edilebilecek bir şey yaşandı. Notlarım yüksekti ve bazı arkadaşlarım bu yüzden bana zorbalık yapmaya başlamıştı. Annemin ortaokul bölüm başkanı olması da işleri kolaylaştırmamıştı. Başarılarımı ona borçlu olduğumu söylediler ki bu da beni çok üzmüştü.

Geriye dönüp baktığımda, zorbalığa uğramış olmamın aslında başıma gelen en iyi şeylerden biri olduğunu düşünüyorum. Çünkü bugünkü kişiliğimin şekillenmesinde çok büyük bir rol oynadı. Kendimle baş başa kalmamı ve kendimle daha güçlü bir bağ kurmamı sağladı. Hayatta herkesin seni sevmeyeceğini kabul etmeyi ve bunun da gayet normal olduğunu öğrendim. Gerçekçi olmak gerekirse, ben de dünyadaki herkesi sevmiyorum, herkesin de beni sevmesini bekleyemem. Bu onların sorunu, benim değil. Hatta belki de bu bir sorun bile değil.

Hayatın bana küçük yaşta öğrettiklerine minnettarım ama şunu da biliyorum ki, okulda güçlü bir destek görmeseydim, bugün böyle dimdik duramazdım. Ravan es-Surânî, büyürken en sevdiğim öğretmenlerden biriydi. Aynı zamanda gazeteciydi. Toplumda etkisi büyüktü ve bunun bilincindeydi. Ondan sık sık meslek seçimiyle ilgili fikir alırdım, cevapları ona duyduğum hayranlığı daha da artırırdı. Onun sayesinde, on iki yaşındayken büyüdüğümde gazetecilik okumak istediğime karar verdim. Ona bunu söylediğimde, bana inanılmaz destek oldu ve kitaplar önermeye başladı. Okumaya olan ilgimi uyandırdı ve yazmaya

başlamamı sağladı. Şimdi düşününce, on iki yaşındayken verdiğim bir kararın hayatımın yönünü değiştirmesi ve bu kitabın ortaya çıkmasına vesile olması çok ilginç geliyor.

O zamandan itibaren, ortaokul, lise, üniversite ve mezuniyet sonrası hayatım boyunca, günlüğüm ve ben neredeyse ayrılmaz bir ikiliydik. On iki yaşındayken, o ilk mor günlüğü elime aldığımda şunu hiç beklemiyordum: Bir gün o sayfaların yalnızca küçük, önemsiz anılarla değil, İsrail işgali altında yaşamanın, bombalarla sınanmanın ve ölüm korkusunun -ya da sevdiklerimi kaybetme endişesinin- gölgesinde geçen anlarla dolup taşacağını.

Büyüdükçe, hedeflerim konusunda fikrimi hiç değiştirmemem hem çılgınca hem de tamamen beklenildiği gibiydi. Bir yanım tiyatro okumak istiyordu (böylece sahnede *drama queen* olabilecektim, haha), ama kafamın içinde daha güçlü ve sorumlu bir ses vardı. Bana her defasında mantıklı olmamı ve Gazze Şeridi'nde iş bulmamı sağlayacak bir bölüm seçmem gerektiğini fısıldıyordu. Bu öyle bir bölüm olmalıydı ki yaşadığım yeri dünyaya anlatmama imkân versin. Bu yüzden üniversiteye yeni medya ve gazetecilik okumak için başvurdum.

Bazen Batı televizyonlarını izliyorum. Ayrıcalıklı ve güvende yaşayan insanların, çocuklarına "istediğiniz her şeyi hayal edin" deyişini işitiyorum, ağızlarından süzülen o erdemli sözlerle. Ama dünyanın büyük bir kısmı ne öyle yaşıyor ne öyle çalışıyor ne de öyle hayatta kalabiliyor. En azından Gazze'de işler hiç öyle yürümüyor. Bundan dolayı, benim için gazetecilik peşinden gidilecek bir kariyerden çok, yerine getirilmesi gereken bir görev gibiydi.

Sık sık, İsrail İşgal Kuvvetleri'nin (IOF)[1] öldürdüğü çocukları ve onların büyüdüklerinde ne olabileceklerini düşünüyorum. Hayatta kalabilselerdi belki de olağanüstü şairler, kitabı çok satan yazarlar olacaklardı. Ama hayatta kalmaya bile fırsat bulamadılar. Artık gün ışığına çıkamayacak tüm potansiyel sanat eserlerini düşünmek beni üzüyor. Hiç okunmayacak kitaplar, hiç görülemeyecek resimler…

Naci el-Alî'yi düşünüyorum sık sık… Filistinli bir karikatüristti. Siyasi çizimleriyle tanınırdı. En çok, sırtı dönük, elleri kenetli, on yaşındaki Hanzala çizimiyle bilinir. Hanzala hep on yaşındadır ve büyümeyecektir de. Ta ki vatanına dönmesine izin verilene kadar. Naci, bu karakteri aslında kendisini yansıtarak çizmişti. Çünkü 1948'de ailesinin de yüz binlerce Filistinliyle birlikte sürgün edildiği Nekbe felaketi sırasında o da on yaşındaydı. Hanzala kısa sürede Filistin halkının simgesi hâline geldi. Şu anda 2024 yılındayız ama Filistinliler olarak 1969'da çizilmiş o Hanzala'yla bugün her zamankinden daha çok özdeşlik kuruyor olmamız bana çılgınca geliyor. Bazen merak ediyorum, eğer Filistin özgür olsaydı, Naci el-Alî'nin çalışmaları nasıl olurdu ya da bugün nasıl olacaktı? Bunu asla bilemeyeceğiz. Ben daha doğmadan, 1987 yılında Londra'da suikasta kurban gitti.

Benim yolculuğum ise, memleketinin güzelliklerini tüm dünyayla paylaşmayı hayal eden genç bir idealistten, İsrail ordusunun yaşattığı acımasız vahşeti ve can kayıplarını belgeleyen yılmaz bir gazeteciye dönüşen o serüven, 2019 yılında başladı. Gazze sokaklarında bir kafede,

1 Metinde, yaygın uluslararası kısaltma olan IDF (Israel Defense Forces, İsrail Savunma Kuvvetleri) yerine IOF (Israel Occupation Forces, İsrail İşgal Kuvvetleri) ifadesi kullanılmaktadır. Bu tercih, Filistinli anlatılarda sıkça görülen ve İsrail ordusunu "savunma" değil "işgal" gücü olarak tanımlayan adlandırmayı yansıtmaktadır. (Çevirenin notu)

dostlarımla birlikte oturuyordum. Güneşin yakıcı sıcaklığı tenimizi kavururken, hep birlikte geleceğimizi konuşuyorduk ki, o zamanlar Gazzeliler olarak geleceğimiz üzerinde neredeyse hiç söz sahibi olmadığımızı anlayamayacak kadar safmışız.

Hava çok sıcaktı. Üzerimde pembe bir gömlek, altında siyah bir pantolon vardı. Saçlarım ise gelişigüzel, yarısı açık, yarısı toplanmış hâldeydi. Oturduğumuz kafenin adı Gloria'ydı. Gazze şehrinin tam kalbindeydi ve denize nazır harika bir manzarası vardı. Dostlarımla birkaç hafta önce liseden mezun olmuştuk. Kimimizin gönlünde Gazze'de kalmak vardı, kimimiz ise yurt dışında okumayı hayal ediyordu: Türkiye, Fransa, hatta Birleşik Krallık'ta.

Birdenbire gözler bana çevrildi. Sıra bendeydi, o meşhur (var olmayan) planımı anlatacaktım. Birkaç farklı ülkedeki üniversitelerden kabul aldığımı söyledim ama hiçbirinin içime tam olarak sinmediğini de ekledim. O sırada sınıf arkadaşlarımdan biri, eğitimine Kıbrıs'ta devam etmeyi düşündüğünü söyledi. Hemen ardından iki kişi daha atıldı, onlar da başvurmak istediklerini söylediler. Derken bir diğeri daha katıldı sohbete. Ve elbette, gençliğin o filtresiz heyecanıyla, hep birlikte büyük bir karar verdik. O gece topluca Kıbrıs'taki bir üniversiteye başvurduk. Çok geçmeden hepimizin kabul mektubu geldi.

Kıbrıs'a okumaya gideceğimi coşkuyla anneme anlattığımda yüzündeki ifade gerçekten görülmeye değerdi, yarı ciddi, yarı gülümseyen bir hâli vardı. Sanki hem inanamıyor hem de içten içe bu hâlime gülüyordu. Ciddiye almamıştı bile. "Bu senin geleceğin" dedi, "öyle arkadaşlarla çıkılan bir gezi değil ki bu!" Haklıydı aslında. Son sınıf boyunca en iyi